

állapotú falalpozást bontottunk ki. A szelvény és a mellette levő 4. kutatóárok kisebb részének mélyítése során nyilvánvalóvá vált, hogy korábbi periódussal is számolni kell: ennek során építették a 3. szelvényben (2010) és 4. kutatóárokban megfigyelt, ÉNy–DK irányú „4.” falat, majd ennek visszabontása és a feltöltés után alakították ki a kemény felületű járósíntet a cölöpökkel és a rossz megtartású falat. Talán egy mindkettőnél korábbi építési szakaszra utal egy V-átmetszetű, Ny–K-i irányú árok, amely ezen rétegek alatt helyezkedik el, s mélysége, illetve kiképzése alapján kapcsolható a rá merőleges irányú, 1. kutatóárokban megfigyelt árokhoz.

Az 5. szelvényt az 1. szelvény (2010) és az 5. kutatóárok (2009) között jelöltük ki. Itt is megfigyeltük az 1. szelvényen keresztül húzódó ÉNy–DK irányú, 100 cm széles, habarcsos elbontott falalpozást és ennek csatlakozását az 5. kutatóárokban talált falszakaszhoz. Ettől a vár központi része irányában vastag omladékréteget találtunk, valamint alatta szintén vastag feltöltési réteget, ennek kialakítása majd csak a további feltárások alapján vizsgálható. A szelvény ÉK-i végén egy keskenyebb falszakasz került elő, amelyet az 5. kutatóárok ÉK-i végén is megfigyeltünk.

A 6. szelvényt az 1. és 4. kutatóárok, valamint a 2. szelvény (2010) közötti részen jelöltük ki. Itt megfigyelhettük a 4. szelvényben tapasztalt jelenséget, hogy egy korábbi falra, amelyet minden valószínűség szerint visszabontottak, azzal nem teljesen egyező irányban újabb falat emeltek. Méretéből és alapozási mélységéből adódóan valószínűleg egyszintes épület lehetett ez utóbbi. A korábbi falszakaszhoz kapcsolódott a 2. szelvényben megfigyelt ÉK–DNY-i irányú fal, amelyet szintén visszabonthattak. A két szakasz által közrezárt sarokban valamiféle főzhely/tüzelőberendezés nyomát találtuk, erre utalt az, hogy a sárga agyagos, köves alapon négyszögletes alakban téglalenyomatot találtunk, s a betöltés egy részen erőteljesen sötétszürke-fekete, hamus jellegű volt. Mivel a helyiség padlója nem rendelkezett borítással, így inkább konyhaként kellene meghatározni a funkcióját.

Az 1. kutatóárok ÉK-i végét ismét kibontottuk, tovább mélyítettük. A korábban kibontatlanul hagyott kőomladék alatt, váltakozva, több rétegen keresztül sárgásszürke átégett agyagréteg és hamus réteg váltotta egymást, hasonló jelenséget a szomszédos 2. szelvényben is megfigyeltük. Továbbá a szomszédos szelvényben megfigyelt kisebb cölöpsor folytatása is napvilágra került.

Az előkerült leletanyag a Kuny Domokos Megyei Múzeumba került.

LÁSZLÓ JÁNOS – SCHMIDTMAYER RICHÁRD

256. Osztopán, Kis-mező észak (KÖH 47053)

(Somogy megye) Á, Kk

A lelőhely Osztopántól DNY-ra található, az Osztopán–Somogyfajsz műúttól D-re, a vasúttól és a Pogány-völgyi-víztől K-re egy domboldalban. 2011. november 16-án régészeti szakfelügyeletet és terepbejárást végeztünk a lelőhelyen. Viszonylag jó észlelési körülmények mellett sok kerámiát, néhány csonttöredéket, 2 téglatöredéket, és 1 nagyobb salakdarabot

gyűjtöttünk. A kerámialeletek alapján a telep a 13–16. század között volt lakott. Megállapítottuk, hogy a lelőhely nagyobb területre terjed ki, mint a korábban ismert állapot.

Munkatárs: Deák Ferenc egyetemi hallgató.

VARGA MÁTÉ

257. Ócsa, 35. lelőhely (Mádencia-dűlő) (KÖH 90349) (Pest megye) B, I

2011. április 20-án lakossági bejelentés nyomán leletmentést végeztünk Dabas és Ócsa közigazgatási határán, az ún. Mádencia-dűlőben. A Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága Ócsai Tájvédelmi Körzetének munkatársai április 14-én facsemetéket telepítettek, és az egyik gödör kiasása során kerámiatöredéket találtak. A helyszín Ócsa D-i határában található, a tájvédelmi körzet része. Régészeti lelőhelyet ebben a határrészben mindeddig nem ismertünk.

A kerámiatöredékek előkerülési helyén egy kb. 2×1,8 m-es szelvényt nyitottunk. Ebben egy nagy méretű, hasasodó urna került elő (peremét a facsemete ültetésekor megsértették), amelynek száját egy nagy méretű, füles tállal borították le. Az urna Ny-i, DNY-i oldalán, a tál hasvonalának magasságában egy kis füles bögrét is találtunk. Az urna felszedése után kiderült, hogy csak föld volt benne, kalcinált csontokat sem az edényekben, sem mellettük nem találtunk. A leletek a középső bronzkori Vátya-kultúrába tartoznak.

A tavaszi leletmentést követően 2011. július 27–29. között a facsemete ültetéshez ásott 1,3 m széles és 70 cm mély, 20 m hosszú árkot átvizsgáltuk, de további sírok nyomaira nem bukkantunk.

További sírok felkutatása érdekében a területen geofizikai felmérést végeztünk Geoscan Fluxgate FM256 gradiométerrel. Ennek során 3600 m² felmérése után két mágneses eltérést szondáztunk meg két kisebb szelvényben. Az 1,5×1,5 m-es 2. szelvényben egy lelet nélküli, bizonytalan korú gödröt tártunk fel. A 4×1,5 m-es 3. szelvényben egy bizonytalan ovális körvonalú, néhol keményebb földrétegű beásás nyomait észleltük. Ebből a rétegből került elő, kb. 60 cm mélyen, egy középső bronzkori edény: a Vátya-kultúra időszakába sorolható, de a dunántúli mészbetétes kerámia típusát képviselő díszített, közel ép ivóedény. A magnetométerrel vizsgálható területen további anomáliákat nem állt módunkban letesztelni. Ennek ellenére feltételezhető, hogy a nem vizsgálható fás területen további bronzkori sírok találhatók.

Munkatársak: Rác Tibor (PMMI) régész; Nagy László (Ócsai Tájvédelmi Körzet).

KULCSÁR GABRIELLA – PATAY RÓBERT – POLÁNYI TAMÁS

258. Ófehértó határa

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) U, R, B, Sza, Ú

Az M3 autópálya Nyíregyháza–Vásárosnamény közötti szakaszának építéséhez kapcsolódóan a Magyar Nemzeti Múzeum Nemzeti Örökségvédelmi Központ, illetve megbízásából az ELTE Régészettudományi Intézet 2011-ben az alábbi régészeti lelőhelyek megelőző feltárását folytatta.